

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ГЕОГРАФИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ГЕОГРАФИЯ, ЖЕРГЕ ОРНАЛАСТЫРУ ЖӘНЕ КАДАСТР КАФЕДРАСЫ

ПӘН БОЙЫНША ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

«PURGP 5208 - Қала құрылысындағы тұрақты даму тәжірибесі»

«7M07304 - Жерге орналастыру» білім беру бағдарламасы

АЛМАТЫ, 2024

«PURGP 5208 - Қала құрылысындағы тұрақты даму тәжірибесі» пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасы «7M07304 – Жерге орналыстыру» білім беру бағдарламасы бойынша әл-Фараби атындағы ҚазҰУ география, жерге орналастыру және кадастр кафедрасының аға оқытушысы Қ.Ж.Көшербай құрастырды.

География, жерге орналастыру және кадастр кафедрасының мәжілісінде қаралды және ұсынылды.

№4 хаттама «28» қазан 2024 ж.

Кафедра меңгерушісі _____ Токбергенова А.А.

I. КІРІСПЕ

«PURGP 5208 - Қала құрылысындағы тұрақты даму тәжірибесі» пәні бойынша аралық бақылаулар мен жартылай семестрлік емтихан бойынша үлгерімнің ең жоғары көрсеткіші, нәтижесінде ағымдағы бақылаулардың нәтижелерін қоса алғанда, әрбір аралық бақылау үшін ең көп дегенде 100 баллды құрайды.

Егер білім алушы семестр ішінде құжатпен расталған дәлелді себеппен (құжаттарын ұсына отырып, ауруы бойынша және т.б.) аралық бақылау бойынша балл жинамаса, оған "I" ("Incomplete") бағасы қойылуы мүмкін. Стандартты бағалауға "I" түзету үшін тиісті рұқсат алған білім алушы оқытушымен кездесіп, орындау үшін қажетті жұмыс көлемі мен түрлерін анықтауға міндетті.

Пән бойынша қорытынды баға мынадай формула бойынша есептеледі: $(60\%+40\%=100\%)$. Осылайша, аралық бақылау 60% құрайды, қорытынды бақылау (қорытынды емтихан) пән бойынша қорытынды бағалаудың 40% құрайды.

Емтихан сессиясына жіберу факультет деканының өкімімен ресімделеді. Қорытынды бақылауға (емтиханға) жіберілмейді:

- аралық бақылау қорытындысы бойынша 50 баллдан төмен жинаған білім алушылар $(PK1+PK2) / 2$;
- растайтын құжаттарының болуына қарамастан пән бойынша оқу сабақтарының 50% - дан астам рұқсаты бар білім алушылар;
- тиісті пән бойынша курстық жұмыстарды (жобаларды) тапсырмаған білім алушылар;
- оқу ақысын төлеу бойынша берешегі бар ақылы білім беру қызметтерін көрсету шарты негізінде білім алушылар.

«7M07304 – Жерге орналыстыру» білім беру бағдарламасы бойынша студенттерге арналған «PURGP 5208 - Қала құрылысындағы тұрақты даму тәжірибесі» пәні бойынша емтихан стандартты емтихан түрінде дайындалды: жазбаша-емтихан кестесі бойынша өткізіледі. Билет сұрақтары автоматты түрде жасалады - деканның ОӘДМ орынбасары жауапты.

СТАНДАРТТЫ: ЖАЗБАША (ОФЛАЙН). Сауалнама: білім алушылардың санына байланысты білімді қолдануға арналған 10-30 сұрақ (кез келген білім деңгейіне арналған кредиттерге қарамастан).

Билеттегі сұрақтар саны кемінде үш және бестен аспауы тиіс. Билеттер саны бір мезгілде емтихан тапсыратын білім алушылардың ең көп санынан асуы тиіс.

Жазбаша офлайн емтихан басталғанға дейін 15 минут бұрын кезекші оқытушы жеке куәлік бойынша білім алушылардың жеке басын тексеріп, білім алушыларды келу парақтарында көрсетілген орындарға отырғызады.

Ұзақтығы: ұсынылған уақыт – 120 минут.

II. ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БОЙЫНША ҚАРАСТЫРЫЛАТЫН ТАҚЫРЫПТАР

1. Қала құрылысы мәселесінде тұрақты даму концепциясын қазіргі заманғы түсіну.
2. Экономикалық өсу мен қала шаруашылығының ресурстық базасын сақтау арасындағы байланыс теориялары.
3. Қоршаған ортаны және елді мекендерді дамыту саласындағы халықаралық келісімдер.
4. Елді мекендер шегінде тұрақты дамудың экологиялық факторлары.
5. Елді мекендер шегінде тұрақты дамудың экономикалық факторлары.
6. Елді мекендер шегінде тұрақты дамудың әлеуметтік факторлары.
7. Экологиялық-экономикалық жүйе және қала жүйесіндегі экологиялық-экономикалық қатынастар.
8. Қалалық аймақтармен жұмыс істеудегі тұрақты даму тұрғысынан ресурстық мәселе және одан шығу жолы.
9. Ірі қалалардың тұрақты дамуы жағдайындағы су және экологиялық проблемалар.
10. Кедейлік мәселесі және елді мекендер ішіндегі экономикалық ресурстардың тең емес бөлінуі.
11. Ғаламдық энергетикалық дағдарыс және оны қалалар мен ауылдардың тұрақты өсуі үшін шешу жолдары.
12. Экологиялық білім беру және оның қалалық ортаның жайлылығын жақсарту үшін тұрақты дамуға қол жеткізудегі рөлі.
13. Қазақстандағы тұрақты дамудың аймақтық аспектілері.
14. Қала мен ауыл ортасының қатынасындағы тұрақты даму концепциясы.
15. Мәселе елді мекендердегі инфрақұрылым деңгейінің төмендеуі болып табылады.
16. Қалалық аумақта табиғи ресурстарды пайдалану мәселесі.
17. Табиғи ресурстардың сарқылу мүмкіндіктері және қала кеңістігіндегі болжау сценарийлері.
18. Қала экономикасындағы жаңартылатын ресурстардың жағдайы.
19. Елді мекендердің қоршаған ортаның ластану проблемасы.

20. Тұрақты дамудың принциптері мен факторлары: халықаралық аспект және Қазақстан жағдайында қолдану мүмкіндігі.

21. Қазақстан Республикасы қалаларының тұрақты дамуының әлеуметтік-экономикалық мәселелері.

22. Қазақстанның ірі қалаларындағы халық санының өсу мәселесі және оның сапасының өзгеруі.

23. Қаланың кеңеюінің салдары. Қазіргі әлемдегі интеграция және ыдырау.

24. Қалалармен жұмыс жасаудағы тұрақты дамудың критерийлері мен көрсеткіштері.

25. Елді мекендер жағдайында Қазақстанның тұрақты дамуын қамтамасыз ету.

26. Қазақстан Республикасының елді мекендер аумағында тұрақты дамуды қамтамасыз етудің аймақтық аспектісі.

27. Қазақстан қалаларының географиялық ерекшеліктерін ескере отырып, тұрақты дамуды қамтамасыз етудің нақтылығы және мүмкін уақыт кезеңдері.

28. Қала құрылысындағы тұрақты дамуды ғылыми-ақпараттық қамтамасыз ету міндеттері.

29. Тұрақты қалалар жағдайында әлемдік экономиканың тұрақты дамуын қамтамасыз етудегі Қазақстанның рөлі.

30. Халықаралық ұйымдар қалалық кеңістіктердің тұрақты дамуын қамтамасыз ету мәселелерін шешуде.

III. ЕМТИХАНҒА ДАЙЫНДАЛУ ҮШІН ҰСЫНЫЛАТЫН ДЕРЕККӨЗДЕР

Негізгі әдебиеттер:

1. Ибадулла Самандарович Байджанов - *Основные принципы устойчивого развития городов*
2. Папенов К.В., Никоноров С.М., Ситкина К.С., Бобылев С.Н., Кривичев А.И., Кудрявцева О.В., Маликова О.И., Земскова О.В., Соловьева С.В., Ховавко И.Ю., Сидоренко В.Н., Долгих Е.И., Ерлич В.А., Кузнецова П.О., Медяник Н.В., Довгоцько Н.А., Пакина А.А., Лелькова А.К., Адилова С., Лазарева Е.И., Мурзин А.Д., Крутова Л.С., Хворостяная А.С., Корчагина Н.С., Князева Г.А., Чередниченко О.А., Анопченко Т.Ю. - *Устойчивое развитие городов*
3. Шеина, Федоровская, Чубарова - *Устойчивое развитие территории субъекта РФ. Города и сельские поселения. Учебное пособие*

Қосымша әдебиеттер:

1. А.В. Ворохобов - *КОНЦЕПЦИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ГОРОДОВ, DOI:10.36684/96-1-2023-85-89*

2. Волошинская А.А., Акимова В.В. - *Устойчивое развитие города и индикаторы для его измерения в целях стратегического планирования*
3. Лоу С. М. - *Пространственное воплощение культуры: Этнография пространства и места*
4. М. М. Каширипур - *Применение концепции устойчивого развития в городской структуре*

**ГЕОГРАФИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ ФАКУЛЬТЕТИ
БОЙЫНША
ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ
ДӘСТҮРЛІ ЕМТИХАН: ЖАЗБАША**

Пән: «PURGP 5208 - Қала құрылысындағы тұрақты даму тәжірибесі»

Форма: дәстүрлі жазбаша/оффлайн.

Платформа: Univer

Критерий	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	Өте жақсы 90–100%	Жақсы 70–89%	Қанағаттанарлық 50–69%	Қанағаттандырылғысыз	
				25–49%	0–24%
1. Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	Жауап барлық үш сұрақтың толық ашылуын (алынған білім шегінде), әр тұжырым мен тұжырымның егжей-тегжейлі дәлелдерін қамтиды, логикалық және дәйекті түрде құрылады, аудиториялық сабақтардың дамыған тақырыптарының мысалдарымен расталады.	Жауап барлық мәселелерді толық, бірақ негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдерін қамтиды, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігін бұзуға мүмкіндік береді. Жауапта стилистикалық қателіктер, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	Жауап билетте ұсынылған сұрақтарды толық қамтымайды, негізгі ойларды үстірт дәлелдейді, баяндаудағы композициялық теңгерімсіздіктерге, материалды баяндау логикасы мен реттілігін бұзуға жол береді, теориялық ережелерді аудиториялық сабақтардың әзірленген конспектілерінің мысалдарымен көрсетпейді.	Қойылған сұрақтарды дұрыс қарастырылмаған, қате дәлелдеу, нақты және сөйлеу қателіктері, дұрыс емес қорытынды жасау.	Негізгі ұғымдарды, физика-географиялық заңдарды білмеу; Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.

<p>2. Таңдалған әдістемені қолдану</p>	<p>Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап;</p>	<p>Оқу тапсырмасын ішінара орындау, қойылған сұраққа дәлелді толық емес жауап беру; ғылыми тілді орынсыз пайдалану;</p>	<p>Материал үзінділермен берілген, логикалық реттілік бұзылған, фактілік және мағыналық дәлсіздіктерге жол берілген, географиялық профиль бойынша теориялық білім салғырт пайдаланылады.</p>	<p>Мәселені шешудің қисынсыз әдісі немесе жеткіліксіз ойластырылған жауап жоспары; нормадан асатын қателер мен олқылықтарға жол беру.</p>	<p>Білімді қолдана алмау және қорытынды жасай алмау. Қортынды емтихан ережесін бұзу.</p>
<p>3. Практикалық тапсырманы шешудің таңдалған әдістемесін бағалау және талдау, нәтижені негіздеу</p>	<p>Ғылыми ережелер мен қолданылған әдістер мен технологиялардың дәйекті, қисынды және дұрыс негіздемесі, жасалған тұжырымдарға әсер етпейтін материалды ұсынуда шамалы дәлсіздіктерге жол беріледі.</p>	<p>Географиялық бағыттағы тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 қателіктерге жол беріледі, жалпылау мен тұжырымдарда орындалған тапсырманың жақсы жалпы деңгейіне әсер етпейтін кішігірім қателіктер бар.</p>	<p>Ғылыми ережелердің қолданылуы нақты емес және нәтижесіз, грамматикалық қателіктер, сондай-ақ деректерді өңдеуде және алынған нәтижелерде дәлсіздіктер бар;</p>	<p>Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар қолданған.</p>	<p>Қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ. Қорытынды бақылауды жүргізу қағидаларын бұзу.</p>

Емтихан балл есептеу конфигурациясы

№	Балл Критерий	ДЕСКРИПТОРЛАР				
		«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық»	«Қанағаттандырарлықсыз»	
		90-100 %	70-89 %	50-69 %	25-49 %	0-24 %
1.	Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	90				
2.	Таңдалған әдістемені қолдану		80			
3.	Практикалық тапсырманы шешудің таңдалған әдістемесін бағалау және талдау, нәтижені негіздеу		85			
Қорытынды балл : $90+80+85/3 = 85$ – «Жақсы»						